

NOORTE KOTKASTE PÄÄSTAABI TEATED

Nr. 1. Tallinnas, 20. novembril 1930.

NOORTE KOTKASTE PÄÄSTAABI TEATED ilmub ülesandega laialdasele Noorte Kotkaste juhtide kogule teha kättesaadavaks nii meie organisatsiooni alale kuuluvad eeskirjad kui ka üldise tähtsusega juhtnöörid ja teated, milliseid esimeses organiseerimisejärgus õieti rohkesti olemas. Oma sisule vastavalt on ilmumine sõltuv materjalide kogunemisest, seega mingit kindlat ilmumisaega ette ei nähta. Samast sisu iseloomust kujuneb ka Teadete väline külg, tuues kõik artiklid järjekordse nummeratsiooni all, mis edaspidi hõlbustab sisu kätte juhatada.

Päästaap julgeb loota, et käesolev teadaannete levitamise viis on kõige vastuvõetavam teiste võimalikkude hulgast ja luupeetud tegelaskond sel teel kontaktis keskorganisatsiooniga töötades võib parimaid tagajärgi noorte juhtimisel saavutada.

„Noorte Kotkaste“ organiseerimise esimesed sammud.

(Nr. 1.)

Noorte organiseerimise algusel ühtlaseks kindlajooneliseks tegutsemiseks on tarvis töötada kindla ühise kava järele, milleks alljärgnev välja töötatud.

A. Maleva staap.

1. Noortemaleva päalik kogub teateid malevkondade staapidest: kes, kus ja millal hakkab noori vastu võtma.

2. Noortemaleva vanem avaldab ühes päävanema üleskutsega noortele kohalikus ajakirjanduses ja vast. lendlehtedel (ka muul sobival teel): a) paiga, kuhu koonduksid teatud piirkonna noored, b) kellaaaja, c) isiku nime, kelle poole pöörduda.

Maleva staabi ülesandesse kuulub ka kohapäälse tegevuse kooskõlastamine, tarviliste abinõude hankimine, jaotamine jne.

B. Noorte malevkonna staap koostab poiste registreerimise kava: määrab isikud, kohad ja aja, kes, kus ja millal võtab noori vastu ja teatab sellest maleva staabile.

Arvestada: 1) tuleb korraldada tutvustamis- (propaganda) koosolek, kus räägitakse poistele „Noorte Kotkaste“ tegevusest, eesmärgist, isamaast ja selle teenistusest, tutvustatakse organisatsiooniga, näidatakse udupilte, mängitakse ja võimeldakse poistega ning jagatakse neile sisseastumiseks sooviavalduslehed, seletatakse täpselt nende täitmine, märkides ära, keda võetakse organisatsiooni, millal tuua sooviavaldused tagasi, kellele ja kuhu, samuti millal, kus ja kellelt võidakse teateid küsida.

2) Tarbekorral korraldada poiste vanemate koosolek (eriti maal), kus räägitakse, kuidas teotsetakse poistega, kuidas ja mida tahetakse saavutada.

3) Korraldada umbes nädala pärast organiseerimiskoondus, kuhu tutvustamiskoosolekul kutsutakse noorkotklusest huvitatud poisse ja kus korraldatakse poistele mängu (või jalutuskäike), et näidata veidi tegevusviise ja kaasa tömmata organisatsiooni töösse, korraldatakse sõbralikke võistlusi, selgitatakse suitsetamise jne. pahet, võimlemise ja hügieeni tähtsust. Võetakse vastu täidetud sooviavalduslehed ja öeldakse, kust ning kellelt saab teateid vastuvõtmisest. Lõppsõnas mainida noorkotkaste mõtte kõrgeist aateist ja nende levinemise vajadusest.

Märkus. Tutvustamiskoosoleku eriti aga organiseerimiskoonduse juhid peavad kava detailides ette läbi töötama, kuna siin on töö poistega, kus psühholoogilistel momentidel eriti suur tähtsus. Parem kui juhid teeksid selle kord endi vahel praktiliselt läbi, kokku tulles kõikide ühisele nõupidamisele.

C. Rühma staap. Kõige normaalsem on seisukord, kui tutvustamise, eriti aga organiseerimiskoonduse juhtidena toimivad rühma staabi liikmed, päämiselt kotkas.

Kotkas peab püüdma võita poiste poolehoiu ja usalduse, et viimased julgeksid tema poole järelepärimistega tulla. Ta peab määrama aja järgneval nädalal 2—3 korda poistele seletuste andmiseks ja sooviavalduslehtede vastuvõtmiseks, määra-tes ühtlasi päeva, millal ja kus temalt (kellelt) poisid saavad teateid noorkotkaks vastuvõtmisest.

Sooviavaldajate kohta hakkab kotkas, vanakotka kaasabil (põhim. § 63 pp. 2, 5), teateid koguma, milline töö ei tohiks üle nädala kesta. Kotkas peab kaaluma põhjalikult, keda poistest võib esitada rühma staabile vastuvõtmiseks, võttes hinnangu aluseks poisi korraldikkust töös, käitumises (ülespidamises) koolis, kodus ja sõprade keskel, tema vastavust teistele „N. K.“ põhimääruses seatud nõuetele. Peab arvestama ka poisi ideelikkust, eeldades, et ta hakkab käituma noorkotkana

kui ta on vastu võetud organisatsiooni; ent siin on tarviline äärmine ettevaatlikkus.

Vastuvõtmist kaalub rühma staap, kellele kotkas esitab poisi sooviavaldusega kõik kogutud materjalid. Staap kaalub, keda poistest vastu võtta, ja teatab vastuvõtuks kõlvuliste poiste üldarvu malevkonna staabile. Soovitav on mitte üle 24 poisi iga kotka kohta. Kui poisse sellest rohkem, teatab malevkonna staap igale rühmale, kui palju poisse ta peab soovitavaks rühma võtta, mille järele rühma staap otsustab lõplikult, kes poistest rühma vastu võetud. Tarbekorral, kui ühte rühma astujaid rohkesti, teise soovijaid vähem, võib malevkonna staap korraldada teatud arvu poiste üleviimise. Vastuvõtuotsuse teatab kotkas poisile varem kindlaksmääratud kohal ja ajal. Eitava otsuse puhul tuleb püüda seda poisile teatada pehmendatult, poissi solvamata, toonitades, et pahe (poisi halb edasijõudmine koolis, mingi viimase aja paha temp poisi poolt, liikmete suur arv rühmas jne.) kadumisel pole poisi vastuvõtuks takistusi. Mingil juhtumil ei tohi noortes tekitada vaenu organisatsiooni vastu.

Vastuvõtu-otsust poisile teatavaks tehes teatab kotkas ühtlasi, millal ja kus toimub ametlik vastuvõtmine ja esimene rühma koondus. Üleviimise-otsust teatades peab kotkas selatama, kelle juure ja kuhu poisil tuleb pöörduda.

Teemide kavandeid tutvustamiskoosolekuks.

I t e e m.

„Noorte Kotkaste“ organisatsioon koondab poisse selleks, et nendest kasvatada mehised mehed, kasulikud Eesti vabariigi kodanikud, kes tahavad tulevikus isamaa ja rahvusaate teenistuses seista kodumaa vabaduse eest ja ka oskavad seda väerikalt. Kui Vabadussõjas seisid tookordsed poisid — koolipoisid, sõjameestena isamaa teenistuses, vähemad vennad kodus püüdsid aga meeste tööd teha kaitseliidus ja mujal, siis on praegusel ajal — rahuajal — vaja oma oskustega, korralikkusega, hoolsusega, püsivusega oma kodumaa õilsaks tulevikuks töötada. Suurte loodusõnnetuste puhul Türgimaal ja Jaapanis mõnede aastate eest olid skoudid need, kes ulatasid abiandva käe; Prantsusmaa veeuputuse puhul oli Noorte Punase Risti abi suureks toetuseks vastavale riigile, kannatadasaanud inimestele. Kui noorena õpime, siis vanana teame! Tänapäeva noorsugu on homme riik! „Noored Kotkad“ sammuvad oma tegevusega selles sihis, püüdes oma juhtlauset „Isamaa auks — ole valmis!“ võida täita ja vastata julgelt: „Alati valmis!“ Kuid kõike seda tahavad saavutada noorkotkad teisiti kui koolis tehakse, teisiti kui mõnes muus noorte ühingus. Kas teie hul-

gas on skaute ja noorseppi? Need küll teavad, kuidas seda kõike tehakse. Me teeme täna ka mõne mängu ja harjutuse nii, nagu seda näeb noorkotkaste tegevus. Aga ennem selgitame endile „Noorte Kotkaste“ organisatsiooni:

Poisid koonduvad salka, nendel on oma juht, salga päalik, sellel on abi, kes täidab päaliku puudumisel selle kohuseid. 2—4 salka moodustavad ühe noorkotkaste rühma. Rühma eesotsas seisab rühma staap ja vanakotkas. Vanakotkas hoolitseb rühma eest, (vt. põhim. § 63). Rühma staap (vt. põhim. § 64 ja edasi).

Noorkotkas, kes ei taha kotkaks tõusta, on samuti halb kui sõdur, kes ei püüa kindraliks jõuda. Astmelt-astmele püüab poiss, mida tema saab ainult siis, kui tal vastav hulk tööd sooritatud.

Nüüd küsimus: mis teevad „Noored Kotkad“? Kogu tegevus on korraldatud nii, et võidaks seatud eesmärged saavutada — kasvada teguvõimsaiks isikuiks. Võimaldatakse kõike, igale üksikule oma huvide kohaselt, kuid kogu aeg rõhutatakse praktilise töö tegemist, nõutakse tehtud kavade teostamist. Rühma pääkoosolek, kindla koosoleku korra ja käiguga, teeb töökava ja annab teoreetilise tegevussuuna. Järgneb selle täitmine koondustel, töötundidel, jalutuskäikudel, klubi- ja referaatkoosolekute korraldamisel. Mängud arendavad poiste kujutluslendu, võimaldavad seiklusi ja juhtumisrikkaid elamusi. Kuid mäng kohustab ka tööle. Oma rühma kodu sisseseadmistööd tuleb kõik ise teha, suvised laagrid ühes kõige huvitava tegevustikuga ja maastikmängudega on igatsetavam periood. Kuid siin ei ole võimalik pikalt targutada, vaid ainult teetseda ja ise teha. Mõni mõtleb ehk: mul pole niipalju jõudu. Sellest ei ole häda, sest igaüks teeb oma jõu kohaselt, kuid igaüks peab ka hoolitsema oma jõu kasvamise ja arenemise eest. Selleks korraldavad noorkotkad kehakasvatustlikke võistlusi ja mängu. Samaselt arendatakse vaimu ja mõistust — vaimse spordiga, mängude ja harjutustega küll signalisatsioonil, küll muudel aladel, sest olla alati valmis, selleks on tarvis jõudu, oskust ja vaimuteravust.

II t e e m.

Nüüd räägime, kuidas saab noorkotkaks.

Kõigepäält peate teadma, et „Noorte Kotkaste“ organisatsiooni võetakse vastu noorkotkastena poisse alates 12 a. vanadusest. Selleks, et saada noorkotkaks, peab vastama teatud tingimustele: peab olema a) korralik poiss; b) vanemate nõusolek; c) koolijuhataja nõusolek; d) kahe noorkotka soovitus, kuid esialul jääb see täitmata, ehk kui teil on tuttavad kaks kaitseliitlast, siis võite lasta nendel soovitada; e) edaspidi tu-

leb ehk maksa 25 senti, mille eest igale salgale saadetakse noorkotka ajakiri siis, kui see hakkab ilmuma, kuid seda näeme edaspidi.

Siin on soovivalduslehed. Nende lugemisel näete, mis säääl nõutakse ja kuidas neid täita. Kirjutage nii: (seletustäitmisest).

Teisel pool näete noorkotka märki, mille kandmise õiguse saate, kui olete algajana (-katseks) rühma vastu võetud. Noorkotka vormi lubatakse selga panna alles pärast seda, kui kolm kuud hoolsasti olete täitnud noorkotkaste põhinõudeid, pesakotka katse sooritanud ja noorkotka pühaliku lubaduse annud.

Juhtsõna, töötus, seaduste seletus (vt. „Kaitse Kodu!“ nr. 25—1930. a.).

Raudsed seadused võimaldavad üle minna tervishoiule: suitsetamise ja joomise pahe jne. selgitamisele, siit edasi võimlemise tähtsusele, millele järgneks võimlemisharjutusi.

III teem.

Võimlemisharjutus: „Meie ametmehed“.

Puusepad: Hüppega harkseisu, käed üles päakohal kokku. Raiumine paremale ühes kummardusega ja kuulda tugeva väljahingamisega (äähhh! häädada!) ning kohe jälle püsti. Sama keskele alla ja vasakule, ning korrata. Käed jäägu paigale päakohale. Viimane kummardus keskele läheb üle saagimiseks poolkummardunud olekus, parema ja vasaku käega vaheldamisi saagimise liigutus põlvekohal ühes kogu keha kaasa liikumisega, häädamisega žžh! žžh!

Kingsepad: Sirge seisak, käed eest üles õlgade kõrgusele laiali, 2 × traatlõnga tõmbamine ühes häädamisega vjuhh! vjuhh!, selle järele vasakpõlve tõstmine ja mõlemate rusikatega lüüa 2 × teineteise otsa: tukk! tukk!, korrata liigutus vjuhh! vjuhh! ja parema põlve tõstmine tukk, tukk.

Korstnapühkija: Harkseis, kummardus ette, liigutus käte ja kehaga kerides nõõri jalgade vahelt küünarnukide otse küljest püsti üles käies, häädamisega kolkh! kolkh!

Võimlemisharjutus on võimalik viia kokku üheks tervikuks ja ühendada mõne laulu refrääniga.

IV teem. Mänge.

A. Võtke paberid ja joonistage sinna 25 ruutu (5×5). Ma joonistan tahvlile samuti. Kas valmis? Nüüd varjan ma oma ruudud, aga märgin seejuures viis ruutu ristiga. Nüüd näitan Teile viie sekundi vältel oma joonistust ja katan ta

uuesti. Teie joonistage nüüd viis risti oma ruutudesse samaselt nagu nägite ja mäletate neid tahtvlil. Kes asetab õieti? Mõni ehk vaatas teiselt? Noorkotkad ei tee nii, sest see pole aus mäng. Mina ei hakka seda valvama ega taha teadagi sellest, kuid eks see, kes maha kirjutab, teab ise vähem, arendab käesoleval juhtumil oma mälu vähem ja on seega ise kaotuses, kuigi tema ruudud-ristid olid seekord õiged. Kuid kordame mängu: nüüd ma joonistan ruutudesse kuus rõngast. (Mäng kordub.)

B. Ma lähen Teile seljataha, Teie aga võtke kätte paberileht ja kirjutusabinõu. Taha ärge vaadake, vaid ainult kuulake teravalt. Ja kirjutage üles järjekorras, mis kuullete. Mängujuht laseb kukkuda üldiselt tuntud asju: kriit, pliats, sulepää, joonelaud, puuhalg, kaustik, raamat, taskunuga, palitu, kaloss jne. jne. Mäng võib varieeruda selles, et osavõtjad teavad asju, mida kukutatakse, või ei tea. Vähema osavõtjate arvu juures võib asjade hulgas olla kergemaid: paberileht, taskurätik. Mängu võitja loomulikult see, kes paremini kuulnud.

C. Põrandale joonistatakse kriidiga ring 1,5 m. läbimõõdus. Kahel poisil seotakse silmad (mitte kõrvad!) rätikuga, antakse kätte kerge vits (kuni 1,5 m pikk). Vahekohtunik asetab poisid lamama, kusjuures poisi vasak käsi peab alati ringis viibima. Vile pääle hakkavad mänguosalisel vitsaga lööma. Kes teise ennem pähe tabab, jääb ringi järgmiseks korraks. Mängu eesmärk pole just niivõrd teise peksmine (mis ju endast ka lõbus võib olla!) kui just osavus võrdlemisi ebamugavas asendis teise hingamist kuulates selle pää asukoht määrata. Kui mängijaist mõni asetab käe ringist välja, vilistab vahekohtunik ja käseb käe tagasi asetada, mille järele vile pääle mäng jätkub.

D. Poisid kaheks grupiks jaotada. Igas grupis paari-deks jagada: üks on India maharadža ratsu (silmaid seotakse kinni, ei näe!), teine on tumm rüütel, kes ei tohi rääkida, häält teha. Kummastki grupist lähevad võistlusse — areenile — tugevuselt võrdsed paarid, rüütel ratsu kukil. Kuulmist mööda ja ratsaniku juhtimisel (põlve pigistused, vasaku käe surumised) kohtuvad ratsanikud. Kumb ennem tõukub sadulast või kumma ratsu rauged ennem, see kaotab. Kui aega, leida lõppvõitja paar. Mäng arendab kuulmist, üksteise mõistmist märkide (survete) läbi, ühtlasi annab poistele füüsilist väsimust ja arendab vastupidavust.

E. 10—15-poisilised grupid moodustavad ringi, üks ringi keskel. Ringis seisjad tõstavad käed rinna kõrgusel ette. Ringis olija lööb mõne käele. Kui ta tabab, asub tabatu sisse, kui aga ringis olija langetab ennem käe, peab seesoliija uuesti kat-

suma. Kiirus, liikuvus, reageermise kiirus, tähelepanu on mängu omadused.

F. Üks osavõtjaist läheb toast välja. Tuppajäädajad lepivad kokku ühes kindlas asjas või mõistes, mis ei tarvitse olla toas, ei tarvitse ka olla konkreetne. Selle järele võivad taasviibijad rääkida ainult „Ei“ ja „Ja“. Väljasviibinu hakkab esitama küsimusi, mille varal — vastused „ei“, „ja“ — ta kokkulepitud asja või mõiste peab kindlaks määrama. Kui see sündinud, läheb järgmine välja, ja mäng kordub.

Tegevuskava noorkotkaste rühmadele.

(Nr. 2.)

Noorkotklus astub ellu mitmel pool täiesti tundmatu noorsooliikumise vormina. Õige töösüsteemi rajamiseks on vajaline anda noorkotkaste rühmadele üldjooneline töökava, mille järgi rühmade juhid — kotkad ja vanakotkad — võivad rühma tegevuse esialgselt suunata. Loomulikult kujuneb rühma tegevus vastavalt rühma ümbruskonnale ja elutingimusile, samuti rühma siirdumisele erialadele ja tegevusele, kuid pesakotka eksamiks vajalised teadmised, mis ongi aluseks käesolevale kavale, tuleb igal juhtumil kätte õppida. Seetõttu on tegevuskavas rohkesti teoretiseerimisele kalduvat materjali, mis kogu tegevuse suunib rohkem kinnistesse ruumidesse, kuid teiselt poolt on mõeldud käesolev kava ka ajaliselt porisele sügisele ja talvele; pakase ja lumega koos avaneb rohkem võimalusi välistegevuseks, mis tuleb kava mugandamisel (rakendamisel) kohalistesse oludesse siis ka arvestada.

Pesakotka eksami ettevalmistuseks määrab Noorte Kotkaste põhimäärus kolmekuise aja. Sellist aega tuleb minimaalseks lugeda, tavaliselt venib ettevalmistus veidi pikemaks, kuna poisid esialul kulutavad aega ka tööviisi omandamiseks: nendele ei anta siin kätte läbinäritud toit, vaid ainult toored ained, jättes keetmist ja söömist igapähe oma asjaks. Juhtidel tuleb aga jälgida, et noorkotklus ei kisuks poisse perekonnast eemale ja et ei esineks koolitöös tõrkeid, mis sagedased noorte esimeses vaimustuses tööle-rakendumisel.

Koondusi on mõeldud 2 korda nädalas, kusjuures poisi kodunt äraolek, olles sõltuv koonduskoha kaugusest poisi kodust, ei tohiks üle 3 tunni kesta nädal-päeval ja sama aega pühapäevadel; mõnel pühapäeval, pikema jalutuskäigu, laiaulatusliku maastikmängu jne. puhul on mõeldav ka kogu pühapäevane kodunt äraolek, kuid tagasituleku aeg olgu vanemal kodus ikka teada. Pühapäeval võimaldugu ka kirikuskäimine kas mõne kiriku külastamisega või vabaõhu jumalateenistusega, kus pee-

takse seda vajaliseks. Nädalapäeva koondus määratagu ette kindlaks ja selle muutmine olgu üsna raske, kuid pühap. koondus võidakse ka äripäevadel ette võtta, mis tuleks mõnikord n. ö. häirekorras teostada.

Arvesse võttes, et mõnedel põhjustel võib siiski lükata koonduse korraldamise edasi, on koonduste arvuks kavas 20 ja pesakotka eksami nõudmised jaotatud sellele vastavalt.

Koonduse tegevustik tuleb organiseerida rühmale vastavalt, et ta seoks poisse, tõmbaks neid kaasa ja õhutaks töötama. Antud ainestik igal koondusel tundub pillatuna väikeste osadena, mis näib tihti vaid sissejuhatavaks märkuseks jätkuvana. Kuid esijoones peab juht teadma, et iga minut on kallisk, ja õpinud ise ajaga kokku hoidma, kasvatama ka noorkotkaid selles vaimus. Teiseks aga tuleb arvestada, et poistele antaks vaid ekstrakti, mida nad ise võiksid edasi arendada ja mille v a r a l n a d t u l e v a d u u t e l e m õ t e t e l e j a i d e e d e l e, kuna need enda leituna on armsamad ning leiavad suuremat tõekspidamist ja poolehoidu.

Esimesed koondused on mõeldud rühma koondustena, kus rakendatakse kogu rühm tegevusse ja teotsetakse ühiselt. Selle aja kestes tuleb kotkal jõuda selgusele, mis alusel on otsustarbekohane salkadesse jaotamine läbi viia. Siin võivad mõjuvad olla kas poiste territoriaalne asumine (kui salgakoondusi hakatakse pidama samal territoriaalsel jaotumisel, mis üsna loomulik), sõpruse kujunemine, huvipiirid, vaimne arenemine, vanadus jne. Pääle salkadesse jagunemise peaks töö kujunema salgapäälilike instrueerimiseks sama kava järgi, ja salgapäälilised omakord annavad edasi teadmised ja kogemused salgale. Salgakoonduse kavaks jääb sama, ainult et s.-päälilik peaks oma teadmistega veidi ette jõudma. Selline töötamissüsteem võib esimesel pilgul näida jõukulutusena, kuid poiste isetegevusse rakendamise kõrval ta annab suuremaid tagajärgi ka poiste juhtideks arendamisel; pääle on kotkal kergem töötada ja arendada kolme-nelja poissi (ehk ka kaheksat, võttes ka salgapääliliku abid juure) nende isiksusele vastavalt, kui suurt jõuku.

Sekka tuleb rakendada mõni rühma koondus, kus tehakse harjutusi ühiseiks ettevõtteiks, samuti korraldatakse salkadevahelisi võistlusi igal alal, kus see võimalik. Kuid teravused tuleb siin ära hoida, ei tohi äärmustesse kaldumist lubada. Kogu rühmale tuleb korraldada ka kursusi, näit. esimese abi (sanitaar) alal. Samuti on soovitatavad lõkkeõhtud, kus lõkkejutt-vestlus vabalt voolab või arenenum poiss esineb referaadiga, mis on poiste maailmavaate arendamisel tähtsaks teguriks.

Noorkotka-poisi oma initsiatiivi tuleb õhutada maksimumini, kasutades esijoones kõikide õpingute, kõikide ettekannete

saavutamiseks üksteise arendamist. Iga aine juures tuleb juhil vaid niivõrd materjali sissejuhatuseks anda, et noored hakkaksid ise selles suunas avalduma. Teoreetilistes osades tuleb alati kasutada vestluse põhimõtet ja asjaliku vaidluse süsteemi. See võimaldab hõlpsasti agaramate ja arenenumate poiste juhtivale positsioonile tõusmist. Kuid ühtlasi on juhil võimalik, tähele pannes tagasihoidlikuma noorkotka mõttekäiku, neid nende iseloomu kohaselt kohelda ja sellega viia lähemale noorkotka õigele tasemele. Praktilistes ainetes olgu juhi ülesandeks kontrollida, et kõik tarviline käsitataks ja õpitav omandataks õigesti, muidu aga poisid õpetavad üksteist ja salgapäälisk poisse. Poisil peab laskma teinekord eksidagi, et ta siis on praktikalt õpetatuna ettevaatlikum; siin aga tundku kotkas poisi iseloomu, teiseks peab tema hoidma kõiki liigsetest pettumustest ja kahjustest.

Hää töö puhul tuleb tegijale jagada kiitust, kuid mitte selliselt, et kiidetav võiks upsakaks muutuda, vaid noorkotkale endast-mõistetava õnnesoovina. Ent ärge laitke poisse, kõige rohkem öelge vaid, et seda poiss ei ole hästi teinud, ja edasised tekkinud väärtused mõistku poiss ise.

Koondused.

M ä r k u s. Olgu veel kord juhitud tähelepanu asjalolele, et käesolev tööjaotus on kavand, mitte aga täpseks täitmiseks mõeldud ettekirjutis.

I k o o n d u s.

Korrapidaja määramine ja lühike seletus (5 min.). Tervitamise õppimine (5 min.).

Koonduse algus ühes vastava tseremoniaga (5 min.). Algajate pidulik vastuvõtmine (25 min.). Rahvusvärvid, nende saamislugu ja tähendus (5 min.).

Mängud: kiimi, pimepoks, jänesejaht, pagarisell jne. (30 min.). Noorkotkaste kombed ja kohustused üksteise vastu. Üldine viisakus (10 min.). Võimlemist, laulu ja rivi (20 min.). Lõpptseremonii (5 min.). (Vältab 1 tund 40 min.)

II k o o n d u s.

Koonduse algustseremonii. Korrapidaja kohustest. Tervitamine, teretamine, üldine viisakus. Rivi ja võimlemine. N. K. I säädus. N. K. märk ja selle tähendus. Riigivapp. Mängud ja laul. N. K. päävanem, maleva vanem ja päalik, malevkond, rühm jne. N. K. salamärkidest, teemärkidest ja jälgimise kunstist. Lõpptseremonii.

III koondus.

Algustseremonii. N. K. II säädus. Riigivanem. Riigikogu Esimees, ministrid, nende ülesanded. Riigilipp, nõuded ja mõõdud. Hümnid laulmine (harjutus). Võimlemine. N. K. erikombed üksteise vastu. Omavaheline sidestumine, n. ö. häirekord, ühtlasi kõikide elukohad ja aadressid. Esimese abi võtteid. Puhtus, tervishoid. Riviharjutus. Mäng. Lõpptseremonii.

IV koondus.

Algustseremonii. Vestlus mingil teemil, näit.: Abivalmisolek (N. K. III säädus). Vaidlused. Laulu ja mängu. Lõpptseremonii.

V koondus.

Algustseremonii. N. K. IV säädus. Noorkotka rühm, selle organisatsioon, tööviisid. Salkadest, töötamisest, jagunemise alustest. Võimlemine, rahvatants. Vilesignaalid, sõlmed, nende tarvitamisest. Lipu ülestõstmine, selle tseremonii. Nõupidamine teemil: Kuidas hakkame õppima kodumaa-tundmist. Laul. Lõpptseremonii.

VI koondus.

Algustseremonii. Salkadesse jaotamine. Noorkotka vorm ja vormimärgid. Vilesignaalid, rivi (võistlusena allesjaotatud salkade vahel). Mängud (sama võistlus). Riigi valitsemiskord: valimised; Riigikogu, Vabariigi Valitsus; riigivalitsus-omavalitsus. N. K. V säädus. Teretamisest, viisakusavaldustest (kaastundmus, õnnesoov jne.). Võimlemine. Tulehädadaht, tuletegemine. Lõpptseremonii.

VII koondus.

Algustseremonii. Jutustused Eesti kangelastest või suurtest meestest (Iga poiss jutustab ühe loo või rühmakoondusel igast salgast paar esindajat). Laul. Mudelistest, ajalehtedest-kirjadest, seinalehtedest. (Salk valib endale mõne tegevusala või teemi lõikeraamatu koostamiseks.) Võimlemine. N. K. VI säädus. (Iga salk hakkab hoolitsema näit, ühe lindude maja eest.) Lõpptseremonii.

VIII koondus.

Mõeldav töö salgapäälikutega, kes võtavad hiljem salgaga sama kava läbi. Rühma koondused vahete-vahel, neil esineks salk juba omaette üksusena.

Algustseremonii. Võimlemine. Töötund. Esimese abi harjutusi. Sõlmed ja teemärgid. Mängu, laulu. Lõpptseremonii.

IX koondus.

Algustseremonii. Võimlemine ja riviharjutus. Noorkotka eksamitest. Töötund. Seljakott, tema otstarve, sisu. Eesti ja üldtuntud suurte meeste elulugusid; Vabadussõja mälestussambaid. Laulu. Lõpptseremonii.

X koondus.

Algustseremonii. N. K. 7. ja 8. säädused. Vabaharjutused, võimlemine, salkade püramiidid. Töötuse andmise kord, näitlikult. Võistlusmänge. Laulu. Lõpptseremonii.

XI koondus.

Algustseremonii. Jälgimiskunst ja jälgede lugemine. Töötund. Võimlemist ja mängu. Ettekannete (esinemiste) ettevalmistamisest. Vabadussõja ajalugu ja kodumaatundmist. Maanteede sõidumärkidest, teenäitajatest. Lõpptseremonii.

XII koondus.

Algustseremonii. N. K. 9. ja 10. säädused. Võimlemine. Vestlus. Eksami andmise kord. Mängud ja laulud. Lõpptseremonii.

A. Koondus.

Algustseremonii. Ettevalmistusi jõulupuu ettekanneteks. Võimlemine. Töötund jõluuasjade ja -kinkide valmistamiseks; ühtlasi kavatsusi sel alal, nõupidamine jõuluhäätegede korraldamiseks. Jõululaulud. Lõpptseremonii.

B. Pidulik jõulukoondus.

Algustseremonii. Tuletseremonii. (Küünalde süütamine vastava tseremoniaga.) Kingid, jõuluvana. Improviseeritud näidend (jõuluöö, kolle, sukad või kingad, jõuluvana täidab neid kinkidega, unenägu jne.). Võimlemisettekanded. Jõululaulud ja mängud. Lõpptseremonii.

Uue aasta koondus.

Lõkkeõhtu ühes muinasjuttudega, lõkkejuttudega, lauluga, ettekannetega, elavate piltidega, muistsete eesti kommetega, mängudega jne. Lõpp võimalikult keskööl pärast õnesoove.

Vabaduspäeva-eelne koondus.

Algustseremonii. Vabariigi aastapäevast ja selle pühitsemisest. Vabariigi lipust, liputõstmisest ja väljapanekust. Kuidas asetatakse lipp välja. Isamaa hümnid laulmine. Valmistusi ettekanneteks, nende valik. Töötuse andmisest, selle kord. Lõpptseremonii.

Vabaduspäeva pidulik koondus.

Piduliku koonduse algustseremonii. Sissejuhataav ajalooline kõne, manifest (või tähtsamad laused selles), tema kuju. Võib olla manifesti algkuju rühma kodu seinale asetamine (mõne poisi joonistus on eriti sobiv). Hümn. Improviseeritud ettekandeid (näit. päätükke raamatust: Iseseisvuse tuleku päevilt või maapäevast, päästekomiteest ja selle sõidust üle jää Helsingi, mahalaskmisest jne. või manifesti lugemisest Endla rõdul, Viljandi kohtutrepil — tegelased, kes säääl olid, nende imiteerimine). Rahvatantse, isamaalaule. Lõkkejutte kangelastest (poisid jutustavad, vanemad kuulavad päält, kuid küllap hakkavad ka jutustama). Lõpptseremonii.

Jalutuskäik.

Varahommikune kogunemine. Teemärkide leidmine (enem hoolitseda nende olemasolu eest). Jäljed (maantee, metsaalune liiv või lumi, pehme koht rabas või jõe, allika kaldal). Tunne jälgi (mäng), kauguste määramist, maastiku iseloomustust. Looduse tundmist. Mõni ajalooline koht, kirik, lahingplats vabadussõjast, mälestussammas; või piimatööstus, veski, muu tööstus, ühes vastava ülevaatliku seletusega. Kaitseliidu pääliku talu või vallavalitsus. Telefoniga, raadioga tutvumine: selle nägemine, rääkimine ja ümberkäimine sellega. Maastikumänge, tuletegemise võistlusi.

Jalutuskäik naaberrühma külastamiseks.

Alata maastikumänguga, mille lõpp 4—5 km naaberrühmale ligemal. Jalutuskäik vabamarsi korras ühes teepäälsete harjutustega nägemises, tähelepanus, kauguste määramises, telefonipostide vahe mõõtmises, ka maakaardiga tutvumises. Võileivad seljakotis! Neid jatkugu ka külaskäigu ajaks — igal oma leivad. Kohtumise teise rühmaga võiks mänguna organiseerida: skautide kohtumine. Ühine teejoomine külastatud rühma kodus, vastastikused ettekanded: laulud, demonstratsioonid, mängud. Seltskondlik vestlemine! Ärasaatmine: külastatud rühm tuleb saatma.

Noorkotka märk.

(Nr. 3.)

Noorkotka märk kujutab põhjakotkast, kelle turjal teostus Kalevi lend Eesti randa. Julge Kalevina peab ka noorkotkas oma randa — tööalale kanduma. Kotkas on tugevuse ja jõu sümbol, kes alati kõrgustes lendab — tuletades noorkotkaste

kõrgeid aateid meele. Kotka silm on tähelepanelik ja kõike-nägija — ka noorkotkas peab seda olema.

Kotka hõlmas asetseb liilia — ülemaailmliku skautlike organisatsioonide tunnus. Noorkotkas taotleb skautlikke aateid, mille sümboliks on liilia õis — puhtus ja korralikkus üldse. Kolm märgi haru märgivad noorkotka töötuse kolme punkti: 1) isamaa-armastus, 2) ligimese-aitamine, 3) noorkotka sääduste täitmine. Kolme haru ümbritseb side, märkides noorkotkaste tugevat sõprust ja ühteheidumistungi. Liilia keskel asetsev Vabariigi vapp annab tunnistust, et oleme isamaa pojad, Eesti Vabariigi kodanikud. Oma joonistuselt kujutab liilia õis kesk-aegse noole otsa; tema keskmisel harul asetseb kompassinõel; kahekesi kokku sümboliseerivad need sirget rada ja ausat sihti, mida mööda nende kandja peab alati käima.

Märgi all asetsev lint ühes päälkirjaga tuletab märgi kandjale meele kohustust olla „Alati valmis!“ Lindi kuju ülespöördud otstega ütleb, et noorkotkas täidab rõõmsa meelega naerva huuli oma kohustusi.

Tervitused ja pöördumised.

(Nr. 4.)

Ametlikus kõnes tarvitavad „Noored Kotkad“ alati „Teie“ ja muid vastavaid kõnevorme. Sinatamine, on mõeldav ainult mitteametlikus kõnes sõpruse selleni arenedes.

Tervituslaused on: „Tere, härra kotkas!“ — „Tere, härra vanakotkas!“, „härra päälük!“, „härra vanem!“ jne.

Tervitamise puhul, olles mütsis, tõstab noorkotkas parema käe kolm keskmist sirget sõrme (mis tähendavad noorkotka kolme töötuse punkti — ühtlasi liilia kolme haru) mütsi märgi juure painutades väikese sõrme pöidla alla (täheleb isiklike huvide — väike sõrm — painutamist üldhuvide alla — põial). Rivis olles tõstavad käe ainult päälükud, kuna rivi võtab valvel seisaku.

Mütsita olles tõstetakse käsi samases tervitusseisus õla kõrguseni.

Tervitust käesurumise kaudu noorkotkaste vahel ei ole, selle asendab kummardus. Ainult tutvuse sõlmimise (esitlemise) puhul kinnitatakse tutvuse pidamine käesurumisega.

Lipu tervitamise puhul tõstetakse käsi tervitusseisus sirgelt ette üles lipu sihis, vaatamata, kas ollakse mütsis või ilma, rivis või vabalt.

Isikute austamise puhul moodustatud spaleer võib erilise austusena „auvärava“ moodustada, kõikide noorkotkaste liputervituse asendisse tervitama käsutades.

Kõikide pöördumiste alguseks tarvitatakse sõna: „härra“: „härra korrapidaja“, „härra (salga) päalik“, „härra lippur“, „härra kotkas“, „härra (malevkonna) päalik“, „härra päävanem“ jne.

Kõrgem päalik, pöördudes alluvate poole, nimetab neid nime järele: „noorkotkas X“, „pesapoeg Z“, „kotkas Y“, „härra vanakotkas P“.

Pöördumisel noorkotkaste kogu poole öeldakse näit.: „Tere, noored kotkad“, kuid kindla üksuse poole, kus kõik samas järgus, näit.: „Soovin õnne, pesakotkad, kotkajoad jne.“

Rühma korrapidaja.

(Nr. 5.)

Rühma kodus peab alati viibima korrapidaja, kui sinna kogunevad rühma liikmed või teised kas koonduseks, mänguks, nõupidamiseks või muuks otstarbeks. Ta kannab ümber varuka korrapidaja linti maleva märgiga. Rühma korrapidaja ilmub $\frac{1}{4}$ tundi ennem määratud algusaega. Ta märgib vastavasse raamatusse oma ilmumise kellaaja, vaatab järele ruumid ja vastava varanduse ning kirjutab samasse raamatusse, kas korras või on puudusi ja milliseid. Puudused katsub tema viibimata kõrvaldada. Edasi on tema ülesanne registreerida iga isiku ilmumise, samuti lahkumise kellaage.

Korrapidaja ülesandesse kuulub kuni rühma staabi liikme saabumiseni päaliku kohuste täitmine. Vastava koonduse päaliku või kõrgema päaliku saabumisel käsutab ta: Tervituseks valvel!

Kotka või kotka abi ja vanakotka ilmumisel esineb korrapidaja teadaandega, kus öeldakse, milline koondus teostub, mis päevakorras, palju osavõtjaid kohal, kas juhataja kohal. Kotkale ja selle abile teatab ta lisaks, kas rühma kodus kõik korras või millised korratud aset leidnud.

Külaliste saabumise puhul on korrapidaja ülesanne nende kohalviibivat päalikut esitada.

Koonduse lõppedes, koosviibijate lahkumise järele peab ta valvama, et ruumid ja varandus jääksid korda, valmina järgmise koonduse korrapidajale vastuvõtmiseks. Ruumide korraldamiseks on tal võimalik tarbekorral abilisi lasta määrata. Enne lahkumist teeb ta märkuse vastavasse raamatusse oma lahkumise ajast ja ruumide korraldamisest ning nende lukustamisest.

Koosolekute puhul on korrapidamise ülesanded koosoleku juhatajal, või kui see valitav, siis kokkukutsujal, kotka või kotkaabi kohal viibides nendel.

Rühma koondused.

(Nr. 6.)

Igaks rühma kodus viibimise aluks saabub sinna kotkas või tema määratud üks staabi liige, et avada tegevus. Tema ilmudes korrapidaja käsklusel jäävad koosviibijad valveseiskusse. Tervitus. Vabalt.

Kotkas (või asemik) asub laua taha, kuhu asetatud lipumast ühes rahvuslipuga, andes ühtlasi käskluse: „paigale!“ Kui koos üks salk, asub see poolkaares laua ette, salgapäälük paremal, tema abi vasakul tiival. Kui koos mitu salka, asuvad salgad oma päälüku korraldusel (vastava käeviipega, mitte sõnaline käsklus) laua juurest kiirtena, poisid üksteise kuklas, väikesed ees, pikemad taga, päälüku viimase poisi vasakul käel seistes.

Kotkas käsutab: „Lipule valvel!“ Kõik ruumisviibijad tervitavad lippu, mille kotkas tõmbab üldises vaikususes vardasse. Kotkas: „Eestimaa, mu isamaa!“ Kõik laulavad esimese salmi. Kotkas: „Vabalt!“

Kotkas märgib vastavas raamatus salga päälüku teatamisel, kes puuduvad ja mis põhjusega. Selle järele teatab, mida taotleb eelolev koondus. Selle järele vaadatakse üle poiste riitus, küüned, käed ja kael-kõrvad, üldse puhtus ja korralikkus, mis päälük märgib endale teadmiseks. Vaatlus läbi, käsutab: „Ümberpöörd! Töö juurde käies mars!“

Salgad asuvad teotsema, oma kava järgi või rühma koondusena.

Kui koonduse tegevus lõpetatud, käsutab korrapidaja: „Paigale!“ Asetus endine. Kotka ja päälükute teadaanded ja korraldused. Kotkas: „Lipule valvel! Eestimaa, su mehe meel!“ Lauldakse viimne salm, mille järele kotkas laseb lipu alla. „Vabalt! Rivitult!“

Lahkub kõrgem päälük või lubab poistel lahkuda. Viim-sena lahkub korrapidaja.

Salga koondused.

(Nr. 7.)

Kui kokku tuleb salk oma koonduse pidamiseks, alatakse salga koondustseremoniaga. Selleks kogunevad kõik salga liikmed päälüku käsklusel: „koonduseks paigale“, ringi, asetavad kõik oma vasaku käe salgapäälüku vasaku käe pääle ühtekuuluvuse tunnuseks ja salgapäälüku käsklusel tervituseks võttes lausuvad kooris: „Oleme sõbrad! Oleme aumehed! Oleme eestlased!“ Selle järele tunnistab salgapäälük koonduse ava-

tuks, lüües salga nõupidamishaamriga lauale kolm lööki. Poistele tehakse ülevaatus, märgitakse puudujad, siis teadaanded ja tegevus koonduskava järgi.

Kui salk asub nõupidamisele ja kavatsuste harutamisele, on salga nõupidamishaamer salgapääliku kui koosoleku juhataja käes, mille löögiga kinnitatakse otsuste tegemine.

Salga koonduse lõpul kogunetakse endiselt, lausudes: „Jääme sõpradeks! Jääme aumeesteks! Jääme eestlasteks!“ Selle järele salgapäälik: „Isamaa auks — ole valmis!“ Kõik: „Alati valmis!“ Salgapäälik: „Vabalt, rivitult!“

Rühmalipu väljatoomine.

(Nr. 8.)

Rühma lipp tuuakse välja suuremate sündmuste puhul, kuhu rühm ilmub rivikorras osa võtma, ja rühma oma pidulikudel silmapilkudel nagu aastapäeva aktus, noorte vastuvõtmine rühma, töotuseandmine, laagrisõit, aukohtu koosolek jne.

Lipp hoitakse rühma kodus tupes, tema valvajaks ja vastutajaks on lippur. Kui rühma kodus ei saa hoida, hoitakse lippu või teiste staabi liikmete korteris. Lippu võib tarvitada vanakotka loal kotka vastaval korraldusel. Lipu väljatoomise ajaks peab kohal viibima üks salk noorkotkaid, kotka määramisel.

Lipu lahtivõtmisel tervitavad juuresviibijad määratud salga pääliku käsklusel: Lipule valvel! Kui lipp lehvimas, käsutab päälik: „Vabalt!“ Lippur asub lipuga keskele, kummalgi pool üks lipuvalvur, need jäävad lipu juure kuni lipu tagasi viimiseni, või seni, kui nad asendatakse järjekorras sama salga liikmetega, salgapääliku korralduse järgi. Salgapäälik sammub lippuri ees, salk kolmekaupale lipu taga, tuues lippu rivistatud rühma juure.

Lipu liginemisel käsutab kotkas rühmale: „Lipule valvel!“ Lipp jääb kotka ette seisma, salgapäälik esineb ettekandega lipu korralikust kohalejõudmisest, kotkas tänab ja käsutab: „Vabalt! Lipp kohale! (Lippur ja kaks lipuvalvurit asuvad rühma ette, resp. paremale tiivale). Salk paigale!“

Vastava ülesande lõppemisel viiakse lipp samaselt tagasi.

Tseremoniideks rühma kodus on lipu saatesalk samaselt määratud, ainult et lippur võtab lipu, avab (selle aja kestes seisavad kõik juuresviibijad lipu tervitusasendis) ja siis vastavale alusele asetab, mille järele käsklus vabalt! antakse ja tegevus algab. Lõpetamisel on jälle saatesalk rivistatud, kuna teised võivad rivitult päältvaatajatena toimida, kuid käsklusi tervituste suhtes peavad täitma.

Rühma pidulik koondus.

(Nr. 9.)

Juhatuse laua taha asetuvad: paremal otsas abikotkas, keskel kotkas, temalt paremal vanakotkas, vasemal signalist, vasemal laua otsas lippuri koht. Laual asetub kummaski otsas küünal ja keskel rahvuslipumast.

Tuuakse kohale rühma lipp (või vabastatakse tupest), kõik tervitavad seda. Lipp asetatakse oma alusele, vanakotka ja abikotka vahelise lauanurga kohale laua taha. Rivistus harilik, külalistele on erikohad.

Sünnib rahvuslipu tõstmise tseremonii, lauldakse riigihümni üks salm.

Rühma staap istub.

Abikotkas ja lippur tõusevad uuesti ja süütavad kumbki oma küünla. Abikotkas: „Tuli valgustab!“

Signalist: „Tuli soojendab!“

Kotkas: „Valitsegu valgus ja soojus meie keskel!“

Tunnistan rühma piduliku koonduse alanuks!“

Kõik asuvad pidulikul koondusel ettenähtud tegevuse juure.

Koonduse lõpul lauldakse „Eestimaa, su mehe meel!“. Selle järele katavad abikotkas ja signalist küünlatule kustutajatega (mitte puhuda!). Pidulik koondus on läbi.

Algajate vastuvõtmine.

(Nr. 10.)

Rühma pidulik koondus.

Pärast avamistseremoniid järgneb algajate rühma vastuvõtmine, rühm jääb rivisse.

Algaja(d) sammub laua ette, jääb keskele seisma; korrapidaja esitleb teda (nimetab nime). Kui algajaid mitu, sünnib see korraga, nende laua ees rivis seistes. Selle järele küsitseb kotkas, kas poiss on teadlik N. K. org. eesmärkidest, tahab neid täita? Iga poiss peab vastama sellele järjekorras ja eraldi jaatavalt.

Vanakotkas: „Olete avaldanud soovi astuda „N. K.“ organisatsiooni. Võtate endale kohustuse saada tubliks isamaa-pojaks, sõbraks ja aitajaks kõikidele ja tubliks noorkotkaks.

Tunnistan Teid noorkotkaste organisatsiooni algajaks vastuvõetuks. Kotkas, juhutage algaja salka.

Kotkas: „Salgapäälilik Z!“ (Ilmub laua juure). „Võtke algaja enda hoole, õpetage ja arendage ta tubliks noorkotkaks, hääks sõbraks rühmas, kes väärriks sammuma meie lipu all.“

Salgapäalik: „Täidan käsu, härra kotkas. Algaja(d) X (Y) minu järele!“ (Viib poisi salga juure ja asetab rivisse).

Kõik algajad salkadesse viidud, pöördub vanakotkas lühikese kõnega töotust, säädusi selgitades, koosolijate poole.

Lauldakse: „Eestimaa, su mehe meel!“

Pidulik osa läbi, viiakse lipp ära, ja algab tavaline tegevus.

Malevkonna koondus.

(Nr. 11.)

Malevkonna koondus määratagu malevkonna vanema käskkirjaga, kus olgu märgitud, kas koondus pidulik, kokku kutsutakse harjutuse, mängu või muu ühissetevõtte eesmärgiga. Samas on märgitud, kas rühma lipp kaasatoodav; tarviliste abinõude puhul need loeteldud.

Rühmad ilmuvad koondusele rivikorras oma koonduskohest tulles. Kui määratud kellaaeg saabumas, korraldab malevkonna abipäalik (toimib korrapidaja päalikuks, korrapidaja lint ümber käe) rühmad malevkonnas ettenähtud järjestuses, võttes igalt kotkalt teadaande vastu rühma koosseisust (rühmade järjestus on määratud malevkonna vanema käskkirjas, kus ka muudatused avaldatakse). Määratud kellaaeg saabunud, annab ta käskluse: „Valvel!“ Kõik võtavad valveseisaku, rühmalipud tervitavad ette längu asetudes, malevkonna päalik võtab abilt vastu teadaande rühmade kohalolemisest ja koosseisust, mille järele iga üksikut rühma tervitab.

Malevkonna vanem ilmudes ühes vanakotkastega ja teistega, tervitab kogu malevkonda.

Kui järgneb malevkonna lipu väljatoomine, siis on käskkirjas määratud saaterühm, kes toimib analoogiliselt saatesalgale rühmalipu väljatoomisel. Malevkonna lipu jõudmisel malevkonna juure, toimub liputervitus kõikide käe tõstel ja rühmalippude längudes maani.

Pidulikel juhtumel tuuakse malevkonna lipu kõrval koondusele ka riigilipp, asudes mlvk. lipu vasakul pool.

Malevkonna liikumisele asudes käsutatakse rühmade lipud kõik ette, kusjuures lipud asetsevad: ees riigilipp, järgneb malevkonna lipp kahe lipuvalvuri vahel, siis rühmalipud oma lipuvalvurite saadetud. Malevkonna päalik asub kõige ees, saadetuna abist ja signalistist, kotkad asuvad igaüks samaselt oma rühma ees.

Välisjalutuskäikude puhul asub vanem vastava päaliku paremal käel rivis.

Kui liikumist pole ette nähtud, lähevad rühmad pärast

tervitamist igäuks oma kotka korraldusel vastava tegevuse juure. Rühmalippude kohalolekul asetatakse need kõik selleks ettenähtud kohale.

Noorte Kotkaste ja Eesti Skautide Maleva päästaapide vahelise nõupidamise tulemused.

Pühapäeval, 16. novembril s. a., peeti Noorte Kotkaste ja Eesti Skautide Maleva päästaapide vahel nõupidamiskoosolek, et kaaluda edaspidise kaastöö võimalusi. Nõupidamine leidis aset skautide maleva päästaabi kokkukutsel skautide päävanema direktor N. Kann'i kabinetis. Osa võtmas olid Noorte Kotkaste organisatsiooni poolt päävanema abi prof. A. Piip, päästaabi ülem skm. J. Tederson ja päästaabi ülema abi V. Neggo, ja Eesti Skautide Maleva Päästaabi poolt päävanem N. Kann, päästaabi ülema abi skm. H. Paalmann ja nõunikud J. Lossmann (Tallinna skautide maleva vanem), skm. E. Vardja (skautmasterite kogu juhataja).

Samalaadilisi noorkotkaste ja skautide juhtide vahelisi koosolekuid on peetud ka juba varem, kuid neid ei olnud võimalik teha siduvaid otsusi, kuna skautide juhtidel puudusid sellekohased volitused. Nüüd, pärast skautide aastakoosolekut ja sellele järgnevat skautide päästaabi koosolekut, millel selgusid skautide seisukohad ühistöö asjus noorkotkastega, võidi eelpoolnimetatud küsimuse juure asuda juba siduva seisukoha võtmise võimalusega.

Pärast lühikesi, kuid elavaid mõttevahetusi jõuti põhimõttelisele seisukohale, et kuna mõlemad organisatsioonid taotleavad ühiseid kõrgeaatelisi lõppsihte ühede ja samade kasvatusmeetodite abil, siis on mõeldav ainult nende kõige tihedam ühistöö kindla sõpruslepingu alusel. See seisukoht võeti vastu ühel meelel. Ühtlasi tehti N. K. päästaabi ül. J. Tedersonile ja skm. E. Vardjale ülesandeks välja töötada ühistegevuse platvormi alused ja neid esitada kinnitamiseks mõne nädala pärast kokkukutsutavale uuele päästaapide ühisele koosolekule, mille järele see platvorm saaks ringkirjaliselt tehtud teatavaks nii noorkotkaste kui ka skautide peredes. Ka peeti soovitavaks kaaluda liidu loomise küsimust.

Salga tegevus.

„Noorte Kotkaste“ juhtide kursustel peetud J. Tedersoni referaat.

Noorkotkaste organisatsiooni algüksuseks on salk. Kuus kuni kaksteistkümmend poissi koondub salgaks, mille eesotsas seisab salga päalik — üks nende eneste seast, kes juhivad ja valvab alaliselt nende tegevust. Oleme näinud mitmel pool: luuakse teatud rakukesed, et sisendada neisse üks või teine mõte, mida tahetakse paisata laia ühiskonda, millega tahetakse vallutada seltskonda. Kui noorkotkastel on salk üksuseks, siis see ei ole tulnud tahtest midagi päale sundida noortele, vaid on mindud välja veidi teisest seisukohast. Noortel, eriti aga poistel, on eriline tung teotseda nii-öelda „bandena“. Poistel on eriline igatsus kokku tulla ja ühiselt teotseda. Selliste poiste kogu, poiste „bande“ eesotsas seisab alati üks juht nende keskelt, üks, kes on nende eneste poolt juhatajaks tunnistatud ja kelle käsku tõrkumatult peab kuulama. Tuletame vaid meele „Päl-tänava poisse“ Ferenc Molnarilt, samuti mitmeid „Kitseküla poiste seiklusi“. Sellisele salga süsteemile on rajanud skautliku kasvatusmeetodi selle algataja lord Baden-Powel, inglane, oma-ajal kindral sõjaväes.

Baden-Powell näeb „üksusena“ ette salga, mis koostub 6 kuni 9 poisist, kes seisavad nendest ühe valvel ja vastutusel, keda hüütakse salga päalikuks. Neli kuni viis salka, mitte aga rohkem, moodustab rühma. Nii moodustub poiste arv, mis võimaldab juhile juhtida rühma, arvestades iga poisi isiksust, millel on suur tähtsus iseloomu kasvatamisel. Salga päalik on noor poiss, kuid temale tuleb näidata kätte need tegurid, mis mõjutavad poisi iseloomu arendamist. Teda ennast tuleb juhtida, et ta käitleks iga poissi selle iseloomu kohaselt, et iga salga liige saaks sama kohtlemise osaliseks, kuid alati sellele isikule kõige sobivamal kujul. Seetõttu on aga tähtis, et salga juht oleks sobiv „oma kohal“, et ta isik sisaldaks kõigepäält neid omadusi, mis on tarvilised ühele noorte juhile, ühele sellisele „bande“ juhile. Need omadused on kõige loomulikumad siis, kui nad sünnipäraselt olemas poisil. Aga alati ei saa seda — tihti tuleb neid poisis arendada.

Lubatagu mul siin tuua ühe skaudijuhil referaat, kus jutustatakse ühest niisugusest „bandest“ ja kus on märgitud need poistejuhi omadused. Siin räägitakse salga juhile Ek'ist.

„Kord harjutasime kiviga märgitabamist saja sammu päält pööningu aknasse. Kõige vanemana oli minul eesõigus — sihtisin küll hästi, aga ei tabanud. Kõik poisid viskasid korra,

siis tuli Ek. Suu tõmbus tal veidi viltu, tekitades kohutava grimassi — ilusa hooga virutas ta kivi läbi kildudeks puruneva akna. Poisid hõiskasid, tahtes-tahmata pidime nägema Ekis kõige osavamad meist.

Ühel augustikuu ööl kogunesime surnuaia ligidale võsastikku, et hauakabelist välja tuua pääluu. See oli sada korda kohutavam ettevõtte kui käia porgandivargil. Ootasime viiekesi, aga ükski ei julgenud teha esimest sammu surnuaia sihis. Tõusime juba üles äraminekuks — korruga nagu maa alt kasvas välja Ek meie ette: „Noh, vennad, kas tõite juba ära? Ei saanud kodunt nii ruttu jalga lasta.“ Saanud meilt eitava vastuse, tähendas ta vaid: „On mul aga sellid!“ Siis ütles: „Lähme!“ Esimesena hüppas ta üle surnuaia müüri haudade vahele. Ei olnud kahtlust, et ta oli meist kõige julgem.

Kord läksime tooma kadakaid vibude jaoks. Tuli minna läbi toredast kuusemetsast. Oli tunne, nagu peaks siin midagi tegema, kas või mängu korraldama, nii põnev oli roheliste oksade vari. Mõte jäi mõtteks, astusime vilistades edasi. Sääl kaob Ek tüvede vahele ja poole minuti pärast kajab maailmatu kõrge kuuse ladvast metsik tarzanikisa. Ta oli leidnud huvitava naudingut, kiikudes päädpööritavas kõrguses, sülega ladvast kinni hoides. Järsku sügav hoog — ja poiss lendas ilusas kaares osavasti õhus ja kadus hetkeks naabruses oleva kuuse pehmeisse okstesse, et säält siis võidurõõmuhõiskega alla sülitada peotäie pinde ja valada ühele sõbrale käbiga pähe. Ammulisus imestades pidime tunnistama, et Ek leidlikkuses tõesti trumpas meid kõiki üle.

Igavaks läks juba pikapääle linguga linna plekk-katuseile põllukividega tervitusi saata või vibuga ikka ühte ja samasse märklauda proovida oma osavust. Juba ei tulnud eile üks poiss salanõupidamisele, täna puudus isegi kaks. Kõigi silmad vaatasid Ekile. Talle oli selge, nüüd tuleb välja mõtelda midagi pööraselt huvitavat, et koos hoida poisse.

Kaks naabruses olevat poissi, kes oma „aristokraatliku“ kasvatusel õnnetuseks ei tohtinud kuuluda meie „kampa“, tulid kord heledal suvepäeval ilusale ideele — ehitada oma aianurka õlgmaja. Onnike sai kaunis nägus. Sinna paigutati „aiavilja-äri“, kust terve „jänesteküla“ tütarlapsed hankisid oma kauba, kusjuures kompvekipaberid ja pudelisildid täitsid muidugi pangatähtede aset. Veel algupärasemale ideele tuleb Ek. Õhtusel salanõupidamisel otsustatakse homse videvikuni noolte otsa kinnitada kammitükke, pürokseliini ja minu vanema venna kummkrae, siis onn rünnata ja põlevate nooltega lastes see kõrbema pista. — See sõjakäik oli tõesti huvitav, millest jätkus kõneainet mitmeks ajaks, kui juure arvata kõik sellega koos käinud hääd ja halvad tagajärjed.

Tol korral ei pidanud meie seda kuriteoks, iga laupäeva õhtul lõhkuda kuski linnaservas järjekindlalt puruks üks laternaklaas. See pühalik toiming kuulus meie kamba sääduste esimesse paragrahvi. See oli suur ülesanne, mille läbiviimine usaldati ainult osavamaile. Üks poistest hakkas kord Ekile vastu, sest olevat hirmus hädaohtlik, võivad kergesti sattuda linnavahi küüsi, tema sel laupäeval ei lähe. See oli aga lausa sääduse rikkumine. Õnetu sai tunda Eki rusikat ja pühapäeva hommikul võis igaüks veenduda, et Eki majast 25 sülda eemal oli laternale sisse löödud kaks klaasi korraga. See oli suur ja austav **järjekindlus**, millega meie juht läbi viis oma ülesandeid, nii et pidime, olgugi vastumeelselt, paratamata seni jätkama vihakandmist laternate vastu, kuni see kord välja tulles langeti tüsedana nahtlusena terve meie kamba tagumikkudele.

Niisugune oli Ek, meie „jänesteküla“ poiste kamba juht, kes **vahvama** poisina meie hulgast võis hiilata oma osavuse, julguse, leidlikkuse, huvitavuse ja järjekindlusega — saades meile **autooriteediks** sõna kõige otsekohesemas mõttes, teenides suurima austuse, olles kolm korda järgemööda valitud kuue poisi etteotsa.

„Jänesteküla“ poistel tuli kord järsk pöördepunkt. Nad otsustasid viimsel salanõupidamisel kõik siirduda skautide rühma. Luige salgana sai see peagi kuulsaks nii oma seikluste ja eeskujulikkuse kui ka häätegede poolest. Ekist sai Luige salga juht. Ta rakendas kogu oma loomulikud juhiomadused nüüd enesekasvatuse töösse, võides nõnda ilma ühegi ettevalmistuseta juhtida salka osavamini kui skautmaster seda suutis teha rühmaga. Siin oli tarvis poistelt nõuda rohkem, oli vaja eluviiside uueksaamist, hulga käskude ja sääduste täitmist — see kõik tuli rakendada salga programmi. Nüüd tundis ka Ek end **kohustuse** ees seisvat, tema kätes seisis Luige salga au.

Esimese veendumuse omandas ta kohe, kui kord, oma üht sõpra käsutades, see ümber pöördudes turtsatas naerma, pärast aga ette kiskus tigeđa näo. Talle selgus, et pidi olema poistele **sõbraks**, mitte ialgi aga kindraliks, kes kapralikult oskab ainult sõimata ja käskida. Oma sõpruse pakkudes Luige salga lipu all marssivatele skautidele, nägi ta, kuidas see tõi teda neile palju ligemale, kuidas need muutusid avalikumaks, kuidas nad juba palju otsekohesemalt juhile võisid ülistada oma armastatud tütarlapse ilu, kuidas nad kõik võisid vastamisi kõnelda oma südamest ja aidata usaldades lahendada üksteise ülesandeid.

Ek õppis sellest sõprusest, et vahel pidi ta leppima poiste ülemeelikus tujus nii mõnegi olukorraga, pidi vahest sallima sedagi, et poisid metsas mängu poole tunni asemel venitasid

tunniajaliseks. Ta pidi olema rahul laagris söögisabas vahest ainult riisimetega katla küljest. Poisid oskasid seda hinnata, kui juht ennast ära salates püüdis kõigest jõust hädad teha neile. Skautide salga juhina pidi Ek õppima palju **kannatlikkust**.

Skautsmaster seletas palju skaudi ideaalkujust, mida tuleb kätte püüda, millepärast tuleb võidelda skautide lipu all, ta rääkis alati-valmisolevast vaimust häätegedu tegemiseks kaasini-mestele. See läks aga nagu ühest kõrvast sisse, teisest välja. Ühel talvisel päeval sai aga rühmas kõigile teatavaks — Ek oli oma skautidele tulnud vastu, suur haopinu lagunenud kelgul ja vana räbalais naine käekõrval, kellega ta vahetanud oma uued kingad. Sellest **eeskujust** jätkus poistele, et neid ot-sima saata uulitsaile sedasama tegema. Kogu rühma skaudid võisid harutada õnnelikkude nägudega igal koondusel neid pi-sikesi ja suuri võimalusi, mis neile sellest ajast oli avanenud igapäevasteks häätegedudeks.

Ek sai kuulsaks. Mõni aeg hiljem valiti ta rühma juhiks.“

See on näide, missugused anded peavad olema selleks, et võida poisse juhtida. Ärgu võetagu laternalõhkumisi ja pöö-ningute aknaklaaside purustamisi kui tegevusala noorkotkaste rühmadele, vaid märgitagu siit, millised on need vaimsed omadused poisil, kes teisi juhtima on kutsutud. Kuid ei ole alati käepärast poisse, kellel selline loomulik and olemas ega saa neid poisse noorkotkaste töösse juba seepärast alati, et nende loomulik and iseenesest on kandunud pööningute akende purustamisele, päälude varastamisele surnuaialt jne. Ometi sel juhtumil saab teisi poisse, kes ei ole küll varustatud nende omadustega, juhtideks arendada. Katsume seda teha.

Sel puhul muutuks kotkas salga päälikuks. Salgapäälikud ja salgapääliku abid tulevad kord nädalas kokku salga koondusele, kusjuures kotkas juhatab seda koondust, nagu oleks ta tegelik salgapäälik, kuna teised võtavad salga liikmetena tööst osa. Säärane moodus õpetab poisse-salgapäälikuid, kuidas nad ise peavad tegelikult päälikuna teotsema.

Meil on teatud materjalid salga töö süsteemist olemas. Nende loomisele on jällegi kaasa aidanud skautlikud organisat-sioonid välismaal, eriti aga Inglismaal. Inglise Rolland Phi-lips on kirjutanud kolm raamatut ja üks tema sõpradest on selle terviku lõpetanud neljanda raamatuga. Kahjuks on need materjalid kõik inglise keeles ja seepärast suurele osale kätte-saamatud. Esimene raamat räägib „Salga töö süsteemist“. Teine raamat kannab päälkirja „Kirjad salga päälikule“ — ja on avaldatud kirja vormis. Selles käsitatakse skautlikke sää-dusi ühes seletusega, mida iga säädus sisaldab. Kolmas raa-mat on pühendatud III ja II järgu eksamitele, neljas raamat —

I järgu eksamitele. Kõik neli raamatut annavad ülevaate kogu skautliku programmi ulatuses, salga tegevust alusmüüriks võttes. Esimeses raamatus (The Patrol System) käsitletakse üksik-asjaliselt päätükide viisi kõike, mida siin tähtsaks tuleb pidada. Siin räägitakse salga korraldusest ja päälükite ülesannetest, kuidas nad peavad töötama, millal tegevusse astuma, missugused on nende eesõigused jne. Edasi räägitakse aukohtu korraldusest (see päätükk ei ole meile küll sobiv), salgas valitsevast vaimust, distsipliinist, eksamite korraldamisest. Kuidas salk tuleb nõukoguna kokku, et tegevuskavu koostada, skautide vahelisi võistlusi korraldada, kuidas neid püüda viia alusele, et need seoksid kõiki salga liikmeid. Siis päätükid mängudest, häätegedest, salkade vahelistest külaskäikudest, laagriskäimisest, seltskondlikust kasvatuses jne. Andku eelolev päätükide loetelu juhatust selleks, mis salk peab töökavva rakendama.

Silmas pidades teist raamatut (Letters to a Patrol Leader), eriti selle stiili, näeme, et siin on aluseks kirja kuju. Raamat algab nii:

„Kallis Jim! Sain Sinu kirja, kus teatad Sinu salgapäälikuks määramisest. See on suur lugupidamine, mida skautmaster Sinule üles näitab. Kaheaastase skaudiks olemise järelle olid Sa selle ka ära teeninud ja jääb vaid veel seda usaldust tõestada.“ Siin tuuakse poisi silme ette tema vastutavus, ta seatakse tõsiasjade ette ja tema peab ise siit vastavad järeldused tegema ja seda rada sammuma, mis meid laseb kasvada tubliks ja mehiseks meheks.

Salga töö süsteemi edasiarendamisel on tänuväärt osa Ungari skauditegelasel dr. D. Major'il, kes on kirjutanud raamatu „Der Sippenführer“ (saksakeelne tõlge saadaval). Tema kirjutab sellest, missugused peavad salgapäälilikud olema, kuidas nad peavad mõtlema ja kuidas tuleb neid selliselt mõtlema panna. Ka selle raamatu stiiliks on vestlus ja õieti sellele vestlusele on rajatudki kandvam osa skautlikus tegevuses.

Salga töös peab iga poiss kaasa töötama, et ta ei tunneks end passiivse tegelasena, et ta ei oleks kõrvaltvaataja. On väga kurb, kui tuleb kokku 10 poissi, salgapäälilik teeb kõik töö — paar poissi on tragimad ja agaramad, nad teotsevad ja teised kõik vaatavad päält. Sarnased päältvaatajad jäävad oma arenemises seisma, kui neid nende iseloomu kohaselt tööle ei rakendata. Usaldades neile oma osa ülesandeid, tehakse nad sellega teatud vastutuse osaliseks, ja see vastutustunne ongi teotsemisele sundijaks. Salgal lasuvad ülesanded tuleb täita, selleks tuleb poisil tema hulk tööd teha. Kui töö jääb tege-mata, siis selle all kannatab salk.

Salgapääliku poolt usaldatud ülesande täitmine aitab poisi ja pääliku vastastikku lähenemisele, mida peab püüdma aren-

dada kuni salgapääliku „autoriteediks“ tõusmiseni. Siis võib päälik teadlikult paisata mõne mõtte, poisid aga kipuvad lõvidena selle täitmisele, olles juba ette kindlad selle teostamise vajalises.

Samane usaldatavus, samane vastutustunne, mis lasub poisil, teeb salga mõiste nende oma asjaks, just nagu tükike-seks nendest endist. Tihti on salk poisile esimene eluline ülesanne. Ta on tulnud perekonnast, lastetoast, ta on mänginud tinast soldatitega, puuhobustega, tema on mänginud käbidega, pulgakestega. Edasi ta on mänginud teiste omasugustega, kuid mitte siduvalt, vaid pääliskaudselt nagu ajaviiteks. Salgas ta mängib edasi, kuid juba tõsist mängu, mis talle ei tundu mänguna, vaid väga suure ja tõepärase eluülesandena. See tõstab poisi silmis salga sellasele kõrgusele, et kõik, mis selle huvides tehakse, tehakse kõrgema huviga ja parema tundega, kui vast isalt-emalt saadud käsu pääle.

Siin avaneb võimalus arendada poisid distsipliini mõistet, ja kohustuste kandmisele käskida paremini, kui kuski mujal. Välja minnes salga huvidest, saab poisi käskida nii, et ta ise seda tegelikult ei tunnegi. Siit areneb distsipliin, mida meil tarvis selleks, et õpetada, kasvatada. Kuid mõnd teist abinõu kasutada distsipliini maksmapanekuks ei saa tarvitada, kuna meie organisatsioon on vabatahtlik. Poiss astub sinna, ja kui talle ühel hääl momendil enam ei meeldi, astub ta välja, mis on meile kaotuseks. Aga kui poiss on vastuvõtlik käsule, kui ta teab: „Minu salga huvides sünnib, et ma seda käsku täidan“, võib-olla veel rohkemgi, kui päälik annab käsu, siis see käsk tundub talle üsaldusavaldusena: „maksku, mis maksab, käsk tuleb täita“. Selline käskude täitmine aga omakord loob õhk-konna, kus võime raskemaidki ülesandeid poistele anda, raske-maidki töid nende pääle panna ja see täidetakse korralikult nii poiste organisatsioonis kui ka edaspidi elus, sest harjumus teeb meistriks.

Tahaksin veel märkida asjaolu, et kotka kui kõrgema ja vanema juhi käsk poisile tihti palju raskemana tundub täita kui salgapääliku käsk. Teeme järelduse: salga juht, kes korralikult täidab oma ülesandeid, on tervitav. Kui salgapäälik ei ole oma koha kõrgusel, sel juhtumil tuleb katsuda teda arendada ja nii tegevusse rakendada, et ta võiks oma ülesandeid täita. Valesamm oleks kotkal endal, salgapäälikuid kõrvale jättes, poisse vahenditult hakata käsutama.

Salga töökavade koostamine tuleb võtta salga nõupidamisele ja igal koondusel tuleb üks osa pühendada nõupidamisele, kavatsustele. Võtame siin ühe salga koonduskava: Koon-duse algus. Avamistseremoniiks minut vaikust. Jooksvad asjad: ülevaatus ja vigade tähelepanek (15 min.). Instruksioon:

poisid gruppides, kas kahe-või kolme-kaupa andku abi üksteisele teadmiste täiendamiseks (30—40 min.). Kavatsmise osa: kava järgmiseks jalutuskäiguks; kava järgmiseks koonduseks; kava järgmiseks õppuseks (25 min.). Eraldi olgu siin aga märgitud, et selles osas tuleb lubada võimalikult laialt mõtteavaldusi poiste vahel. Lõpptseremonii. Võtame ühe teise kava: Avamistseremonii: a) vaikus, b) riigi austamine, c) skaudi töötus ja säädused (10 min.). Ebakorralikkuse üle märkuste tegemine. Siin pannakse tähele, kas skaudi riietus on korralik, on vast mõni auk varukas või rihm katki, kas küüned ja käed on puhtad, kas juuksed korralikult, või on pää sasis (10 min.). Salga ülesannetest rühma koondusel (15 min.). Meelelahutuseks: mäng klaveril või muul instrumendil või laulmine (20 min.). Õppus. Poisid õpivad, praktiseerivad paari-kaupa eksami teadmistes (25 min.). Mõistustarendav ülesanne või mõistatus salgapäälikult (10 min.). Mõni salga või rühma lemmikala (5 min.). Lõpp.

Salga lemmikalade suhtes lubatagu juure lisada: kui need on otstarbised ja arendavad, on väga hääd, kui see kujuneb vaid tühiseks ajaraiskamiseks, siis peab seda tingimata piirama ajaliselt, kuid ärgu keelatagu sootuks, muidu harrastavad poisid oma lemmikala mujal ja palju suuremate pahedegagi.

Poissi peab õpetama tema iseloomu kohaselt. Tahaksin siin vahele märkida, et kõik need alad, mis on loeteldud noorkotkaste eksami kavades: sõlmed, signalisatsioonid, märkide õppimised, orienteerimismängud, kaardi lugemised jne. — need kõik arendavad ühel või teisel kujul iseloomu. Kui võtame mõne iseloomu osa, näiteks aumõiste, siis näeme: aumõiste sisaldab endas usaldusväärust ja vastutavust, mida nõuab noorkotkaste esimene säädus. Kuidas meie seda arendame? Vastus: sääduste ja töötuse tundmaõppimisega ning poisi harjutamisega vastutustundes. Kui poiss harjub varakult juba vastutust kandma, teda usaldatakse, ta teab: kui ma seda ei tee, siis ei täida mina seda säädust, ja poisid aumõiste on äratatud.

Võtame teise iseloomu kujundava omaduse — enese-kindluse. See sisaldab osavust, teguvõimet, lootust, julgust, vastupidavust, üldse seda, mis on sisuks noorkotkaste kahekandale säädusele. Seda meie arendame mitmesuguste harjutustega: merirühmade ja tuletõrje tegevusega, ujumisega, esimese abi andmisega õnnetusjuhtumel; ka laagrielu annab meile suuri võimalusi kõiki neid külgi arendada. Kolmandana vaadeldes meeleteravust, s. t. vaatlusvõimet, järeldusvõimet, mälu (noorkotka 3. säädus), näeme selle arendamiseks rakendatud jälgimise, kaardi joonistamise, aruannete koostamise, signaliseerimise, samariitliku teenistuse harjutusi ja tegevust.

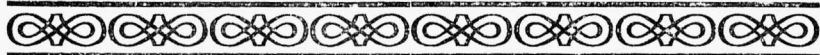
Tihti meie ei märkagi, et tehes üht meie arendame poisid teatud iseloomu omadust ja kalduvust. Kogu eksamite kavastik on sellele vastavalt seatud, et kui poisid on teatud osa läbi võtnud, siis nende vastavad omadused on nii riivatud, et need areneksid meile tarvilises suunas.

Kogu poiste töötulemus seisab vaid õilsas tulevikus. Seda võime ehk meie, vanemad, teada ja aru saada. Poistele ei ole küllalt veetlevaks perspektiiviks, kui neil õnnestub korraldada mõni suurem näitus, või midagi sarnast. Poisse huvitavad tagajärjed, mis oleksid nendepärasemad ja käegakatsutavamad. Siin on tavaliselt tervitatav punktide süsteem, salga võistlusprintsii. Võistlusi korraldatakse poiste vahel, kus tuleb hindamisele iga poiss üksikult ja omandab punkte; siis salkade vaheline võistlus, ehk jällegi mõlemad koos. Võistlused võivad olla ka koostatud: poisid saavad punktid ja need tingivad salga punktid. Kui poisid kogunud teatud arvu punkte, loetakse see salgale punktiks. Kuid teatava poisi halva teo puhul arvatakse salgalt teatud arv punkte maha. Poisse huvitab selline hindamisprintsii ja selle tõttu minnakse töö juure palju suurema innuga kui võistluseta. Siin tuleb aga juhtidel ettevaatlik olla, sest võistluse põhimõte on hää, kui seda otstarbekohaselt rakendada. Teatud juhtumel võib see osa poisse tööst otse eemale suruda, näiteks: salk koostub vanematest poistest, kes saavad endale suurema hulga punkte võita sellega, et nad näitavad spordi alal häid tagajärgi, kuna teine salk teotseb nooremate poiste koosseisuga, ja spordi alal ei ole neil niisugust jõudu. Tulemus: nooremad poisid ei taha teotseda. Kuid antagu noorematele poistele üks teine võimalus punktide saavutamiseks, näiteks mängude alal, siis nemad panevad rõhku mängudel punktide saamisele täiendades seda võimalikkuseni spordi alal saadavate punktidega ja tasakaal saabub. Punktide süsteemi rakendamine on kotka ülesanne, kuid on soovitatav, et salgapäälilik oleks vastava määrustiku koostamisel kaastegev, edaspidi aga alati, informeeritud sellest, kuidas on olukord tema salgal punktide suhtes. Ka poistele olgu kättesaadavad tabelid, kus on märgitud, kui palju punkte on kellelgi.

Punktide määrustiku koostamine võiks sündida ka päälükute kogus, igal juhtumil üldise suuna selleks annab meie põhimäärus, kohalikkude olude kohaseks aga tehtagu ta juhtide kaasabil. Tunnevad ju juhid kõige paremini, mida eriti tarviline arendada — kus viisakust, kus seltskondlikke kombeid, kus jälle tähelepanu või midagi muud.

Võistlusprintsii võib vahel välja viia ka teravusteni. Siin peavad aga kogenenud ja selge pilguga vanemad juhid oma sõna ütleva: vaadake, tuleb asja nõndaviisi korraldada, ja võistlemisele tuleb selliselt piir panna. Võistlusprintsii tuleb

rakendada noorte juures selleks, et noori nendel aladel tööle tõmmata, mis meie eesmärkide saavutamises möödapääsmatud. Neid oleks neli: iseloom, tervis, ligimese teenimine ja tööoskuse arendamine. Suutes seda edukalt, võime tunda end kindlustatuna korralikkude ja tublide kodanikkude, tuliste isamaalaste kasvamisel.

Ülevaade sobivast kirjandusest.

Noorte Kotkaste juhtide hulgast on mitmed pöördunud päästaabi poole küsimusega: Kas on olemas ja saadaval vastavasisulisi käsiraamatuid? Kuni päästaabi poolt kirjastamisele tulev „Noorkotka käsiraamat“ saabub, olgu siin mõningaid andmeid nookotkaste tegelastele sobivate käsiraamatute kohta. Peab märkima, et kirjanduse, eriti võõrakeelse, juures vajame veidi kritiseerivat pilku, kuna täiel määral kõike ei saa noorkotkastele rakendada; küll annavad nad meile pedagoogilised alused ja kasvatusmeetodilise ülevaate.

I. Võõrkeelsest kirjandusest on arusaadavam saksakeelne, sellepärast siin mõnede raamatute kohta andmeid. Võõrkeelne kirjandus on laialdane, eriti ingliskeelne (Inglismaa ja Ameerika ühendriigid) ja neid kõiki saab soovikorral muretseda. Tellimiseks on soovitav ühine ettevõtmine maleva staabi kaudu, kuid saab ka raamatukaupluste kaudu üksikult. Siin antud hinnad on umbkaudsed, kuna valuuta ümberarvutus ja tellimise mitmed kulud selles tingivad kõikuvust.

Baden-Powell: Scouting for Boys' (Kr. 2.75).

Tölkes: Der Pfadfinder (366 lhk. Kr. 4.50).

Raamat annab skautlikü kasvatusmeetodi järgi nii juhtidele kui ka poistele tegevuskava, -viisi ja materjalid, et võiks kasvada (ja kasvatada) korralikuks riigikodanikuks. Selle raamatuga loodi alus kogu skautlikule liikumisele. Raamatut peaks lugema kõik, kes tahavad öelda, et nad teavad, mis on skautlus — resp. noorkotklus.

Samane raamat olemas ümbertöötatuna tüdrukutele: Die Pfadfinderinnen (220 lhk. Kr. 4.40).

Baden-Powell: Aids to Scoutsmastership (Kr. 2.20).

Tölkes: Der Pfadfinderführer (124 lhk. Kr. 2.75).

Raamat juhtidele poiste töösse tungimiseks selle detailides ja ühtlasi eelmise (Scouting for Boys') õigeks rakendamiseks. Sisaldab näiteid töökavade ja harjutuslaagrite korraldamiseks.

Alexander Sikk: Der Führer (172 lhk. Kr. 3.30).

Ungari käsiraamat juhtidele, kus järjekindlale vaatlemisele võetud skautlikul alal teotsev juht, tema suhted, töövõimalused ja meetodid. Kuna raamat tuntud pedagoogi ja tegeliku noortejuhi töö, on tema väärtus käsiraamatuna kooliõpetajatest noortejuhtidele eriti suur.

Dr. D. Major: *Der Sippenführer* (102 lhk. Kr. 2.—).

Ungari käsiraamat, kus vanem juht soojas toonis räägib noorele, kes valmistumas salgajuhi kohutusi kandma. Käsitab skautide salka jagunemist põhimõtteliselt, ka kõige peenemaid detaile märkides. Raamat on eelmisele (*Der Führer*) täienduseks ja ka vastupidi. Salga töö süsteemi tundmaõppimiseks saksakeelne ainsam käsiraamat.

Deutsches Spielhandbuch (6 annet 750 lhk. Kr. 12.—) on suurem mängude käsiraamat. Selle hulka kuulub (saadaval ka üksikult) noorkotkastele soovitav „*Pfadfinderspiele*“ (III anne, 80 lhk. Kr. 1.60), mis sisaldab erimänge, koostatuid noorkotkalise kasvatusmeetodi kohaselt, vaimu, tähelepanu, meelespidamise, orienteerumise j. m. arendamiseks.

II. Eestikeelne kirjandus on väike; ülevaatlikumat teost trükkis polegi ilmunud. Skaudi käsiraamat (Kr. 0.25) A. Tols'ilt ja H. Johanson'ilt käsikäes Noorte Kotkaste põhimäärusega annab poisile väikese ülevaate, sama pakub Skaudi Kalender-Aastaraamat 1924 (pole müügil, kuid poistel liikumas), andes üksikuid näpunäiteid sõlmede, laagrielu võtete jne. aladel. Ilmumas Skaudi II järgu eksam nskm. E. Pavelson'ilt, mis töötab poisile vastava eksamimaterjali anda. Ajakirjadest annab „*Eesti Skaut*“ (ilmub 10. aastakäiku) üksikuid päätükke nii poistele kui ka juhtidele, küsimusi ajakirjana käsitades. Omal ajal ilmusid ka ajakirjad „*Noor Sepp*“ ja „*Ole valmis!*“ Ajakiri „*Tallinna Skaut*“ ilmus skautide suurlaagri ettevalmistamiseks ja pakub praktilisi skauditeadmisi. Ajakirjadest toob „*Kaitse Kodu!*“ oma veergudel sageli artikleid, millega noorte juhid peaksid kursis olema ja mis lahendavad noorkotkluse ja noorkotkaste küsimusi. Siin tähtsamad nrd.: 1—2, 25, 26, 27—28, 29—30, 35—36, 37, 38, 45 — käesolevast aastakäigust.

III. Võõrkeelsetest märgiksin poolvõõra — Soome raamatutest:

Oiva Hälme Partiokäsikirja, milline raamat annab Soome skaudile (partiopoikka) praktilise materjali kätte (255 lhk. Kr. 2.40) ja

Partiopoikan opas, umbes Scouting for Boys eeskujul koostatud käsiraamat, poistele praktilist materjali andes. Sama tüdrukutele ilmunud Anni Collan'i sulest Partio-

tyttö, milline sisuliselt poistelegi kasutatav, kuna siin programmi erinevus üsna vähene.

Vene käsiraamatutest on jäänud mõned liikuma, nendest eriti nimetada Preobraženski: Boy-skaut, milline pedagoogi kirjutatuna ja Šeloputini pedag. instituudi väljaandena meie õpetajaskonnas mõnel pool võiks leiduda ja kasulikku selgitust anda. Edasi liigub kaks-kolm annet raamatust Popov, Boy-skau did, kus antakse päämiselt poistele vastavalt skautide tarkusi. Mõlemad raamatud on Inglise materjalide varal valmistatud.

Inglise raamatute autoritest peab nimetama Roland Philipsi nime, kes salga töö alal 4 raamatuga väga palju suutnud anda (iga raamat à Kr. 0.55). Nendest esimene ilmus omal ajal Eesti Skaudi veergudel: Salga töö süsteem.

NOORTE KOTKASTE PÄÄSTAABI TEADETE asjus tuleb pöörata Noorte Kotkaste Päästaabi aadressil Kaarli 8, Tallinnas, kõnetraat (20)3-70.

NOORTE KOTKASTE PÄÄSTAABI TEATED sisulise osa lõpp.

F. Wassermann'i **raamatukauplus,**

Tallinn,
Pikk tän. 7.
Kõnetr. 433-48.

Muretseb Teile

kiiresti kõik artiklis „Ülevaade sobivast kirjandusest“ loeteldud raamatud. Raamatukaupluse suures laos on alati rikkalik valik spordi- ja noorsookirjandusest.

*

Kataloogid ja prospektid saadetakse soovijatele maksuta.

*

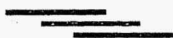
Külastage minu äri.

F. Wassermann,
Tallinnas, Pikk tän. 7. Kõnetr. 433-48.

„PÄEVALEHE“ raamatukauplused

Suur Karja t. 23.

Pikk t. 2.

On kõige suuremad ja
täielikumad Eestis.

Kõik eestikeelsed raamatud, ka uuem võõrkeelne kirjandus on suuremas valikus alati saadaval.

Igasugused välismaa raamatute, ajalehtede ja ajakirjade tellimised täidetakse kiiresti ja korralikult.

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühise trükkikoda Pikk t. 2. 1930.

